

De Drie Moren, oase in horecawoestijn

Hij is in het verleden gedoken om het heden te begrijpen. Wie dat begrijpt, kan misschien een kijkje op de toekomst ontwikkelen. Het is hem dus niet te doen om al die aardige anekdotes over de Visserstraat. Op dat punt laat Wim Hupperetz (26) geen misverstand bestaan.

Slechts iemand met een blinde liefde voor alles wat horeca is, kan de huidige staat van de Visserstraat waarderen. Als de klaagzang over de verloederend eenmaal is ingezet, komt er haast geen eind aan. Daarom beperkt hij zich liever tot de geschiedkundige kennis die hij heeft vergaard; in de hoop dat gemeentebestuurders het verhaal oppikken en een stedenbouwkundig beleid met visie ontwikkelen.

Eloi Koreman

Hij doet verslag in het huis aan de Visserstraat 31, dat sinds 1626 De Drie Moren heet. Het is eigendom van zijn vriend Eloi Koreman. „Zodoende heb ik dit huis leren kennen. Ik ben archeoloog. Vorig jaar ben ik in Nijmegen afgestudeerd. Nou is het verschil tussen een archeoloog en historicus niet zo groot. De eerste gebruikt materiële-, de ander geschreven bronnen.”

„Ik werk in het Goltzius Museum in Venlo. Daar inventariseer ik de Romeinse collectie. Door dit huis ben ik min of meer op een zijspoor geraakt. Ik ben dan ook overweldigd door de bron.”

Die bron is zo overweldigend door een samenloop van omstandigheden. Hij zal dat in de loop van zijn betoog duidelijk maken. Hij heeft bij het huis een volle bron aangetroffen. Normaal worden die putten ge-

leegd. Maar deze is bij een verbouwing afgedekt, waardoor er aardewerk, glas, een lakenzeegel en pijpekoppen die er in 1621-1623 in zijn beland te voorschijn kwamen.”

„Vind je als archeoloog een pispot, dan zou je het liefst weten wie erop heeft gezeten. Voor De Drie Moren weten we dat. Dat komt omdat we historische en archeologische gegevens kunnen combineren.”

Om de historische feiten op te sporen, heeft hij heel veel tijd doorgebracht op de Gemeentelijke Archiefdienst van Breda. „Dat ik zoveel materiaal heb, is te danken aan het feit dat het archief hier goed ontsloten is. In een andere stad had ik het werk al lang moeten staken omdat de bron ontoegankelijk is.”

Momenteel proberen Eloi Koreman en hij een bouwhistorisch onderzoek van de grond te krijgen. Dat zou nog meer interessante zaken aan het licht brengen. Ze hebben daarover contact met bouwhistori-

cus Dick Zweers.

„Voor ik aan het werk ging in het archief had Gerard Otten al een en ander uitgezocht. Daar heb ik op voortgeborduurd. Gerard had vooral de namen van bewoners geproduceerd. Ik wilde weten wie die mensen waren.”

„Nu moet ik er bij vertellen, dat ik een leek was op het gebied van oud-schrift. Als je echter wil lezen wat er staat, kom je er uit. Voor je gegevens kom je bijvoorbeeld terecht in oude pondboeken, waarin aantekeningen staan over belastingen.”

„Aan het eind van de 16e eeuw woonde in dit huis de schoolvrouw Marie Peeters, die door iedereen Ma Cousine werd genoemd. Dat laatste waarschijnlijk omdat ze Franse school hield voor kinderen van welgestelden.”

Ouwe vrijster

„Deze Ma Cousine was een ouwe vrijster. Ze liet een prachtig testament opmaken. Daarin stond onder meer dat ze géén verhouding had gehad met de korporaal die enige tijd bij haar in huis woonde. Ze was, aldus het testament, ‘vanaf haar twaalfde maagd’.”

„In 1626 stierf ze. Ze maakte drieduizend gulden, drie ton omgerekend naar de huidige waarde, en haar huis aan de Visserstraat aan de kerk. Daaraan waren wel voorwaarden verbonden ten aanzien van het onderhoud.”

„Ma Cousine was goed katholiek. Breda was sinds 1625 weer in katholieke handen. Vandaar haar testament. Het had als gevolg dat vanaf dat jaar alle gegevens over het huis terug te vinden zijn in de rekeningen van de Grote Kerk. Al-

leen voor het huis De Drie Rooskes in de St.-Janstraat is dat ook het geval.”

„Dit huis bestond al in 1500. Daarmee is het het oudste complete huis van Breda. Ouder dan Huize Brecht, dat zijn huidige vorm in 1525 kreeg.”

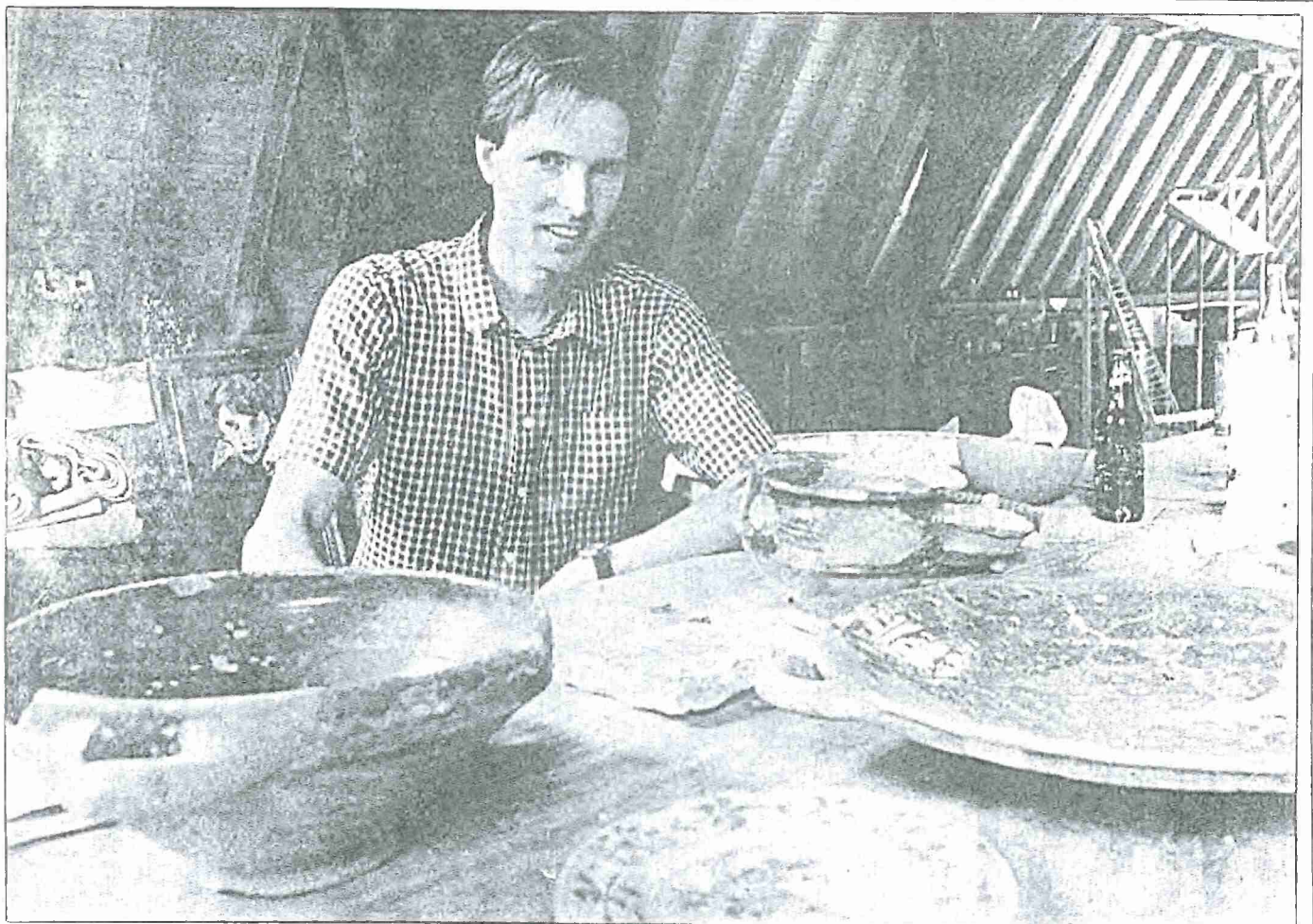
„Ik werk aan een boek over het huis. Je kunt het overigens niet los zien van de straat. Die heeft rond 1350 gestalte gekregen. Het was toen de goudkust van Breda, waar de leenmannen van de heer woonden. Ik wil hier nog wel vermelden, dat ik in het archief hulp heb gekregen van Jac. van Hooydonk.”

Leenmannen

„Na de periode van de leenmannen volgde er een tijd dat priesters, kannuniken de straat bevolkten. Heel veel gegevens heb ik over het huis in de 17e eeuw. Nadat Ma Cousine het aan de kerk had vermaakt, werd het verhuurd als herberg. Toen ging het ook De Drie Moren heten. Het was een chique herberg, waar diverse gilden vaste klant waren. Ook de classis van de Hervormde Kerk vergaderde er. En toen Breda in 1637 weer in Staatse handen kwam, werd hier bijvoorbeeld het witten van de Grote Kerk aanbesteed.”

„Ik heb ook een uitgave van de Extraordinaire Haerlemse Courant waarin te lezen is, dat ‘Op vrijdag den laetsten Augusti 1668 sal tot Breda in de 3 Moren publijck verkocht werden het Slot, Huijsinge ende Goederen, genaamd Ypelaaar...’

Het is dus zeker niet de eerste keer dat De Drie Moren de krant haalt.

• Wim Hupperetz: 'De Drie Moren is het oudste huis van Breda'.

- FOTO DE STEM / DICK DE BOER